

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Vita Et Moribus Ioannis De Almeida Societatis Iesv Presbyteri

Macedo, António de

Romae, 1671

Capvt Septimvm. Fluuivm Ianuarium repetit: indè ad oppidum S. Pauli,
Carigicæ missionis causa, se confert.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44105

ctitatis opinionem reliquit.

CAPVT SEPTIMVM.

*Fluuium Ianuarium reperit: inde
ad oppidum S. Pauli, Carigica
missionis causa, se confert.*

ANnus decurrebat à Christo
nato MDC VII. cùm Em-
manuel de Lima à Generali So-
cietatis nostrę Preposito designa-
tus Prouincię Brasilię Visitator.
ad Bahiæ portum Vlisypponensi
navi secundis ventis applicuit.
Huius imperio Almeida in Flu-
uium Ianuarium redijt Sacerdo-
tio iam insignitus, & litteris pro-
bè instructus; quibus se muniuit
præsidijs ad obeundas, prædican-
dę fidei causa, per Brasiliam mis-
siones. Quinto ferè postquàm
eò peruenerat mense, Sãcti Pau-
li domum concessit, vt Societa-
tis

tis munia exerceret, iisque oppi-
danos ad pietatis studium inflā-
maret. Ex itinere à Visitatore
iussus inspicere domiciliū, quod
habebat Societas in oppido San-
ctorum in ipso penè Brasilię ex-
tremo ad gradus quatuor supra
viginti Austrum versùs condito,
vt siquid in eo vel mutandum,
vel corrigendum esset, id vicaria
potestate præstaret. Tantam in-
uon grandi ætate de illius prudē-
tia opinionem maiores concepe-
rant. Sub finem vertentis anni
S. Pauli domum sospes intrauit.
Distat id Oppidum à sinu Ianua-
rio leucas circiter quinquaginta,
à Sanctorum verò portu quadra-
ginta ferè milliaria, mediterrā-
nea versùs recedit. Constituta
ibi Societati sedes est anno salu-
tis humanę MDLIV. Emmanuele
Nobrega, viro doctrina pariter,
& religione conspicuo, Brasilię
Pro-

Prouinciam moderante . Primiti
 in nouo Collegij templo sacrum
 fecit Ioseph Anchiera die 25. Ia-
 nuarij B. Pauli Apostoli Conuer-
 sioni sacra; hanc ob rem Oppido
 ipsi S. Pauli nomen impositum .

Circumiecta regio optima ce-
 li temperie , & soli vbertate pre-
 stat : fructiferis arboribus, maxi-
 mē pinibus , abundat , quę pi-
 neas nuces melopeponibus ma-
 gnitudine pares ferunt . Sylua
 densissimæ , ac frequentes folijs
 nunquam deciduis perpetuò ver-
 nant, peregrini generis feris, aui-
 busque fecundæ . In scissuris pe-
 trarum , arborumque hiantium
 truncis apes libero vagantes aere
 aluearia sibi parant , ex quibus
 purissimi mellis riui passim de-
 fluunt, illoque victus genere iter-
 facientes Brasili famem pellunt,
 & fractas inedia vires reficiunt .
 Ea est soli fecunditas , vt triticū

ex

ex Lusitania non ita pridem allatum, parca admodum, & rudicatura satum, curatumque, supra quam credi possit, maiori quam in Europa copia fundatur: ferunt mensurę vnius fructum in centenas multiplicari. Accedit quod generosum vinum profert, aliaque frugum genera ex Hispania nuper aduecta.

Qua mare spectat regio, & incolę Carigij Pati sedes habent, in immensę altitudinis montes asurgit, accessu difficiles, aditu asperos, & syluis imperuios: cūque ad altissima tandem cacumina summo cum labore, reptando manibus, pedibusque peruenis; videas inde libero circumquaque oculorum deiectu alios alios montes, iustis quasi graduū interuallis, impositos, altissimis arboribus coronatos: hinc prata varijs distincta floribus, herbisque

que

que perpetuò virentibus conue
 stita : illinc fusas camporum pla
 nitias Piscosis lacubus , & fluuij
 maximis intercifas : omnium de
 nique confusa rerum , sed grat
 oculis varietate beatas . Auri
 atque argenti ferax regio perhi
 betur esse : & sæpè contingit vt
 terre visceribus eruantur fava at
 reis intercurrentibus venis splē
 dentia , non obscura latentium
 auri fodinarum indicia . Hęc ta
 men Lusitani metalla confland
 auri , argenti que non bene per
 ti , & ad alias minoris pretij me
 ces comparandas intenti , arti
 beneficio , hominumq; industri
 egerere non curant , ac si partim
 referret ad publicam vtilitatem
 auro atque argento Lusitaniam
 abundare .

Illud hic reperitur animal quod
 iusto , ac idoneo Lusitani voca
 bulo *Pigritiam* appellant ; vulpis

ma-

magnitudine, colore cineraceo, capite rotundo: auriculis meritò caret, quòd tardum ad obediendum natura finxit: tanta quippè tarditate se mouet, vt non incenditis instar pergat, sed torpentis, in eodem loco inertia membra explicet; & longissimo spatio temporis vix lati vnguis terminum excedat.

Aliæ atque aliæ regionem nationes incolunt communi cunctis vocabulo *Carigiorum* dictæ, sed impositis ob varias causas cognominibus, à Lusitanis discretæ. Quà mari imminet præruptis vndique munita rupibus, ijs, ceu muris, Patos (sic dicunt) natura cinxit, & à finitimis gentibus separauit. His proximi inhabitant Aabacui, barbari, ac feri homines, non modo Christiano, & Lusitano, sed humano infesti nomini; latrocinijs maxi-

C mè

mè dediti . nec minus in crapulam , veneremque proiecti . Quæ verò in mediterranea recedit regio, alia Carigiorum natio sedes habet mitiori cæteris ingenio, captuque meliori . Aliæ alios terræ tractus gentes occupant saginadis ad escam hominibus, vorandisque illorum carnibus assuetæ , maximè vbi se vino factitio obruunt, & mentem ebrietate perdunt , quas enumerare superuacaneum ducimus : satis constat Petrum Corream , & Iohannẽ de Soufa Societatis IESV alumnos sagittis olim à Carigijs fuisse confixos, eoque mortis genere à Barbaris illatæ , martyrii palmam adeptos esse, vt eiusdem Societatis Scriptores fusiùs narrent ad Annum . MDLIV.

Iamdudùm Prouinciæ Brasiliæ Præfides de mittendis ad Carigos , qui remotiores à mari se-

sedes habent, Euangelij præconibus agitabant; magnæ quippè conuersionis spem fecerat gentis indoles ad Christianam disciplinam capeffendam idoneæ, & Lusitanis commercio, foedereque coniunctæ; sed variæ, & graues inciderunt occupationes, quæ illorum cogitationes aliò auocauerunt. Tandè cùm Emmanuel de Limà Visitatoris officio per Brasiliam fungeretur, re maturè discussà, decretum, vt ad illam gentem Euangelij doctrinà imbuendam nonnulli è nostris Socij mitterentur. Duo præter ceteros, qui eam sibi prouinciam deposcebant, fuere delecti, Ioannes de Almeida, cuius vitam moresque describimus, & Alphonsus Gagus, magno rerum, vsu vir, & Brasiliæ linguæ benè peritus.

Pedibus iter conficere solent

nostri cùm huiuscemodi peregrinationes suscipiunt (nisi mari sit nauigandum) viatorio nixi baculo, tenui viatico iustructi, & idoneo Brasilorum, qui in subiectis Societati pagis viuunt, numero comitati; quod Euangelij operarijs percommodum contingit; nam Brasili cùm sint venandi, & piscandi apprimè periti, ijs maximè artibus per viam sibi, & patribus victum quaerunt, quem Syluæ, & fluuij passim obuij facilem præbent: & quod caput est, cùm itinere iam confecto, ad suorum gentilium venire pagos, morum similitudine, communisque vsu sermonis, in illorum se animos, & voluntates insinuant; munusculis deindè alliciunt vt nostris, de quorum doctrina, & moribus, præclara commemorant, in disciplinam se tradant; ab ijsque de
 Chri-

Christianæ legis mysterijs erudi-
ri velint . Mitigata his artibus
gentis ferocia , opportunè de re-
ligione sermonem inferunt Pa-
tres , & rationibus eorum sensi-
bus accomodatis , initio præci-
pua fidei capita exponunt ; mox
de ciuilibus vitæ commodis , de re-
rum omnium abundantia in ma-
ritimis , cultisque Lusitanorum
oppidis multa subiiciunt ; in ea-
que suas transferre sedes idoneis
suadent rationibus ; quibus de-
mùm efficitur , vt illi non parùm
de innata barbarie deponant, de-
ducantque ad maris oram colo-
nias , vbi in pagos , & villulas
distributi , nostrorum hominum
cura , facilè Christianos discant
ritus , & induant mores .

Hoc igitur consilio Ioannes,
& Alphonsus itineri se commi-
serunt . Arduum id , & densis
impeditum syluis erat , ferarum

etiam gentium incurfionibus ob-
noxium : ijs tamen difficultati-
bus , Deo benè fauente, supera-
tis , ad destinatam fibi regionem
peruenerūt : nec paululum quie-
tis à multa contentione , & laffi-
tudine corporibus dandum rati-
annuntiandi confestim Euangeli-
initium fecerunt ; & quidem non
exiguo operę fructu: nam ingens
Ethnicorum numerus animis fi-
tientibus ad facrum fontem ex
omni ætate,sexuque venit:& quò
altiùs in Neophytorum cordibus
Christiana imprimeretur religio,
quod eos docebant verbis, id ip-
fum confirmabant exemplis. Prę-
cipuo gentis pago Christi iam
legi subiecto , alios Ioannes cæ-
pit regionis vicos percurrere ;
modestia , & comitate obligare
fibi incolas , eaque ratione faci-
liùs ad veram religionem addu-
cere: magnos infantium, & puero-
rum

rum greges baptismo abluere; non paucos ex ijs breui defunctos ad coelum transmittere; ingentes ubiq; capere animorum fructus: nam vitæ species modesta, & religiosa, non gratiam modò, sed etiam admirationem conciliabat Euangelizanti: illique libenter se quisque tradebat formandum, cuius perinde amabat, & suscipiebat virtutem.

Tantis fidei incrementis inuidebat Satanus, tantamque à Dei famulis animarum prædam sibi eripi non ferebat; ipsis igitur rerum initijs obuiam ire non distulit, & secundum Euangelij cursum morari suis, vt solet, artibus non omisit. Aabucos, de quibus suprâ meminimus, non minùs acres Christiani nominis hostes, quàm natura, moribusque immanes, impulit, vt ijs Brasilis, in quibus ad fidem ad-

ducendis nostrorum desudabat inie
 industria, repente bellum infer- gnif
 rent, & subita incursione illorum due
 vicos, qui nullo ferè, aut pere- pau
 xiguo munimento septi, hostium vt p
 furori patebant, armis inuade- Sac
 rent. Ingens confestim ab inco- meo
 lis clamor tollitur; cuncta fæmi- non
 narum lamentis, & eiulatu com- tum
 plentur: alij in auia fugam arri- dar
 piunt; alij consilij inopes, incet- run
 ti quid agant, hanc, illac erra- rig
 bundi discurrunt: multi barba- I
 rorum aduentu interclusi à fuga- cas
 sagittis confixi mortem oppe- Aal
 tunt. In summa illa omnium inn
 trepidatione stetit animo Ioan- qu
 nes inuicto, & omni prorsus ti- que
 more superior, acsi in amicos, & git
 Socios incidisset: periculi tamen- dau
 conscius, & Neophytorum salu- bu
 tis memor, alacer procedit in- fec
 medium, & bono illos animo ef- dol
 se iubet, & certa spe victorie rat
 inie-

iniec̃ta ad pugnam erigit, magnisque hortatur vocibus, vt fiducia in vno Deo collocata, impauidi ruant in hostem. Factum vt preceperat: ipse preelato manu Sacrosanctæ Crucis vexillo, in medios sese hostes intulit, fide, non ferro protectus; iisque tantum terroris iniecit, vt continuo dare terga coegerit, multis illorum in fuga cæsis, paucis è Carigijs desideratis.

Is tum summæ admirationis casus victoriam est consecutus. Aabacui Christianæ gentis odio innatam feritatem aciente, antequàm inirent preelimum, multos in quos fortè incurrerant, pueros sagittis confoderant, & illorum cadavera per agros strata feris, aibusq; voranda reliquerant. Affecit ea miserorum cædes graui dolore Ioannem, illa potissimum ratione, quòd sacri baptismi ex-

C 5 per-

pertes decesserant certæ damna-
 tioni obnoxij . Ergò, cælesti hanc
 dubiè instinctu motus , se dedidit
 in preces : nec priùs ab illis de-
 stitit , quàm intellexit fore , ut
 omnes ad vitam , salutis æternæ
 obtinendæ causa , reuocarentur .
 Hac concepta fiducia , singulo-
 rum in brachia defūctorum cor-
 pora accipit , & ad se colligit ac-
 cius ; mox pectori appressa infu-
 so fouet spiritu : mirum visus , di-
 ctuque : omnes ad vitam mortu-
 continuò redierunt ; eatenus ta-
 men quoad sacro abluti fonte
 & candida innocentia veste in-
 duti ad beatam vitã ex ipso pe-
 nè lustralis vndæ regenerantis
 vtero peruolarunt . Hæc à plu-
 ribus , & idoneis testibus sacra-
 mento adactis , litteris prodide-
 runt Brasiliæ Prouinciæ Socij ,
 de quorum fide dubitare nefas
 esset . Non alia res magis Ioan-
 nem

nem apud Fideles , Ethnicosque reddidit sanctitatis famà illustrè effecitque , vt Carigij illius moti consilijs patrias desererent sedes, & in proximam Lusitanorù Coloniam confestim iter arriperent.

CAPVT OCTAVVM .

Redit cum Neophytis ad S. Paulum : nonnulla in itinere edit prodigia .

Igitur vbi Neophytis delibèratum nouas ad S. Paulum sedes querere , in quibus commodiùs viuere Lusitanorum tecti præsidio , & nostrorum opera hominum utiliùs excoli possent ; ingens virorum , faminarum , & puerorum turba , Ioanne duce , & authore , in viam se dederunt . Coeterùm quia per infesta barbararum gentium incursionibus.